

מי נתן את ההוראה להציק את מערכות העיתונים במיכתבי תמיכה מפוכרקים בפרס?

"השתגעו?" נדהם שימעון פרס. יוסי ביילין, דובר הצעיר של מיפלגת העבודה, ישב בחדרו של היושב-ראש, והיכה על חטא. הוא נטל על עצמו את האחריות לשורה של מיכתבים שהתפרסמו בחודש שעבר במדורי המיכתבים של העיתונים היומיים. המשותף למיכתבים אלה: גינוי נמרץ ליצחק רבין, על ה"האשמות שהטיח בשימעון פרס, וקריאה להתלכדות סביב מנהיגותו של פרס. איש לא היה חושד שמיכתבים אלה מפורזים לולא הסתמכו שניים מהם על ציטוט מזויף מיומני משה שרת, לפיו האשים כביכול שרת את רבין בהדלפת מיסמך סודי. הפירוק התגלה בכתבה ב"העולם הזה" (2192), שבה הושוו שני מיכתבים. בעיקבות פירסום זה התעורר הרשע, כי ההשאה לפירסום באה ממרכיב מיפלגת העבודה. חקירה פנימית העלתה, כי היוזמה באה ממשרד הפירסום של המפלגה. ע"ד, השייך לעוזי פלד ואליהוא כץ. דובר המפלגה, יוסי ביילין, ידע על הפירוק אבל לפרס עצמו נודע על כך רק לאחר מעשה.

פרס הודיע. הוא ידע שאם תתגלה הפרשה היא עלולה לפגוע בו כמו בר-נגו, להצדיק את כל האשמותיו של רבין נגדו, בדבר תכנות וחתימה. למרות זאת לא נקט כל אמצעים נגד דובר המפלגה ונגד משרד הפירסום שלה. הוא סבר שניתן יהיה להשתיק את הפרשה. השבעה התפוצצה הפרשה על-ידי כתבת דבר, ניבה לניר.

הדירב והזכוב. מיד אחרי שפורסמו המיכתבים, ביקש החוקר מאיר פלבסקי לתהות אחרי זהות כותביהם. פלבסקי שייך לחוג אור"ט המורכב מחברים המקורבים למיפלגת העבודה והתומכים ביצחק רבין. תוך זמן קצר איתר את שני כותבי המיכתבים, שהכילו ציטוטים מזויפים מיומני שרת. הוא גילה כי שניהם עובדי משרד הפירסום ע"ד. האחת, רינה לוס' טג, היא גרפיקאית במשרד, השני, אבי רהם אתאור, הוא ספקי במשרד. שניים לא כתבו את המיכתבים. הם חתמו עליהם, אחרי שנתכו בידי דויד פוגל, מעובדיו הבכירים של המשרד.

מימצאי חקירתו של פלבסקי פורסמו על ידי רעייתו, ניבה לניר, בדבר.

לסגנת פוגל היה זה יוסי ביילין שמסר לו את הנוסח המסולף של יומני שרת. ביילין עצמו הכחיש זאת באוזני ניבה לניר וטען כי פעיל מרכזי אחר במיפלגת העבודה הוא הנוסח המזויף. באוזני כתב העולם הזה הכחיש ביילין כי הודה בפני פרס על חלקו בפרשה. "לא היו דברים מעולם", טען, "בשום פנים ואופן לא הודיתי באוזני פרס כי אני אחראי ליופיהם". אבל קיימות עדויות המפריכות את טענתו זו. גם אנשי משרד הפירסום ע"ד, ניסו להציג את הפרשה בצורה תמימה. "רינה לוסטיג ואברהם אתאור", טען אתאור מנהל ע"ד, "שמעו על הצטטה מיומני שרת על רבין. הם לא קראו את היומנים. אבל הם הודיעו כל כך, עד שביקשו שרת להגיב על כך במיכתבים לעיתונים. הענקנו להם את הרשות לעשות זאת".

פירסומי מיפלגת העבודה לא הבינו מה פסול בכך שהם מעורבים במאבק פנימי הנוטש במיפלגה, נוקטים עמדה לטובת האיש ממנו הם מקבלים את שכרם, ועושים זאת בסיוע ציטוטים מסולפים. נראה כי אין זו הפעם הראשונה שבה משתמשים במיפלגת העבודה במיכתבים מפוכרקים לעיתונים. כבאמצעי של לוחמה פסיכולוגית, מיפלגת העבודה העסיקה את משרד הפירסום ע"ד במערכת התעמולה האחרונה שלה לכנסת. למרות שמסע ה"תעמולה הזה הוגדר כנישלו, נשכרו שני רותי הסניף התל-אביבי של המישרד, אותו מנהל אורי בן-משה. גם במלחמת הבחירות העירונית של המערך בתל-אביב. גם אז הציעו כמה מעובדי המישרד ללהל נגד מועמד הליכוד, שלמה ("צייץ") להט, שסע של מיכתבים מפוכרקים למע-

ההתארגנות הנגדית של הפונקציונרים של מכלגת העבודה

הטוענים:

השירים

שם -

הנשק

כאן!

מזכירים שפיזור (מימין) ובן-מאיר (משמאל) צעד ראשון ימינה!

מושרשים בתוך המערכת. זה מה שאנחנו רוצים לתת לשימעון פרס: מערכת ש בעזרתה יוכל להעמיד את המנהיגות ש תנהיג את המפלגה, שידע שהוא נשען על המיפלגה ואינו תלוי בקבוצות לחץ. ש יהיה לו הכוח לבחור במי שהוא רוצה לבחור".

מבלי שהתכוונו לכך הצביע כנס יחדיו על הקיטוב הנוצר הולך במיפלגת העבודה, כפי שהוא קיים גם בליכוד. מצד אחד אנשי האינטליגנציה העובדת, אנשי-רוח ואנשי התנועות הקיבוציות, ש הם בעלי נטיות יוניות ושמאליות יותר ו יוצאי אירופה מהווים בהם רוב. מצד שני, בני עדות-המזרח המספקים את המסות של הקולות, כפי שהגדיר זאת הפרופסור למדעי-המדינה באוניברסיטת תל-אביב, אפרים טורגובניק בפראפרזה על אימרה מימי מלחמת-האזרחים בספרד: "השירים נמצאים שם. הנשק נמצא כאן!"

המחלוקת אינה אידיאולוגית. אבל כמו בקבוצות פוליטיות אחרות, נוטים גם בני עדות המזרח במיפלגת העבודה הימנה מהמרכז. בפתחו את הכנס הכריז עליו אליהו שפיזור, "צעד ראשון ימינה!" כש ניסו לתקן אותו ולהעמידו על כך שיש לומר, "צעד ראשון קדימה", סרב שפיזור לחזור בו מטענות הפרוידיסטית וטען: "אפשר לומר גם כך!"

הזעם, שמצא ביטוי בפני כל הדוברים בכנס, משקף את מה שצפוי למיפלגת העבודה בתקופה הקרובה עד שתיערך ועידתה: עימות חריף, כמעט ברוטאלי בין אנשי השרה, העסקנים המיקצועיים הסבורים כי הגיעה שעתם לקטוף את פרי נאמנותם למיפלגות גם בשעות המשבר שלה, לבין אלה המנסים לחרוט על דיגלה של מיפלגת-העבודה בשורה חדשה, ש חושמע בפני אישים חדשים. יותר משי יהיה זה מאבק בין מנהיגים, יהיה זה מאבק בין עסקנים.

של אורי סבאג, מזכיר מועצת פועלי בארץ שבע, שהודה גלויות: "לא היינו מתכנסים לולא כלל להגנתו של יושב-ראש ה התכנסתם? בשביל להיות חברי-כנסת? לנו לא מגיע להיות חברי-כנסת? האם רק אותה אליטה אריסטוקרטית שבהרה את עצמה צריכה להכתיר ליושב-ראש ה מיפלגה מי תהיה הנהגה?" המתכנסים במועדון יחדיו לא הותירו מקום לספק בשאלה מה הביא אותם ל כנס. הם, הפעילים מן השרה, העושים את עבודת-השדה השחורה של המיפלגה, ראו במתכנסים בית ברל חבורת מתנשאים, המבקשים לקצור את מה שזרעו מאז הודה המערך מן השילטון.

מאבק בין עסקנים

מה מהמתכנסים, ואליהו שפיזור בראשם, ניסו לשוות לכנס אופי שונה לגמרי. שפיזור ביקש שזאת תהיה התכנסות שאינה, תבע מהעיתונאים להסתלק מהי אולם. הוא גם טען כי רבים מהמוזמנים לכנס "קיבלו איזמים טלפוניים והתראות לפני שבאו הנה. אנשי כנס בית ברל לא בחלו לצלצל ולתבוע לא לבוא לכנס!" אבל מזכיר מועצת פועלי תל-אביב, דב בן-מאיר, היה גלוי לב. בהסבירו את מטרת הכנס: "זהו כנס של האנשים ש יעשו את העבודה בשטח. מי פנה לנו עורך בבחירות האחרונות? עדות המיזרח. השכבות העממיות. יש לזה גם הסבר סוציולוגי. הם הגיעו לארץ כשכל המיסד היה אשכנזי. הם התרגלו שמימסד נותן. הם היו תמיד בשורת המקבלים. הם הצ יעו בעד בגין שמום שלא היה מוזהה עם המיסד. זה ציבור שמסוגל להחזיר אותנו לשילטון. חייבים לתת להם את ה הרגשה שמיפלגת-העבודה אינה מונהגת על-ידי קבוצת אליטה אשכנזית ושהם

ה זעם עדה על גדותיו בכנס יחדיו. כמתאים פונקציונרים של מיפלגת העבודה, שהתכנסו השבוע למה שהוגדר מלכתחילה כ"כנס תמיכה בשימעון פרס", לא יצאו כלל להגנתו של יושב-ראש ה מיפלגה מפני המאיימים, כביכול, להדיחו. הם הסתערו בחמת-זעם על אנשי חוג לוינסון-חריף, שהתכנסו שבוע קודם לכן בבית ברל, יותר כדי להגן על עצמם מאשר על פרס. בזה אתר זה עלו מזכירי מועצות הפועלים, מזכירי ועדי-עובדים ועסקנים אחרים של המיפלגה, והטיחו חרפות וגיי דופים במתכנסים בית ברל. "קבוצות שפרשו ממפלגת-העבודה ו דקרו אותה בגב מיעצות לנו עכשיו מה לעשות", זעק אליהו שפיזור, מזכיר מחוז תל-אביב, שיתר עם דב בן-מאיר, מזכיר מועצת פועלי תל-אביב, ושרגא קנטור, אירגנו את הכנס. "אנשי עשרת-האחוזים רוצים להשתלט על המיפלגה. לא נכנע לסחטנות פוליטית!"

זאת התכנסות נגד, לא בעד", קרא יחזקאל זכאי, איש תנועת-המושבים. "אנח נו נגד התכנסים, נגד המנסים להכניס דמר רליוזיה במיפלגה. נגד חבורת האנשים המייצגים רק את עצמם... נגמרה התקופה שבה גיהלו את המיפלגה מבנק הפועלים ומחברת העובדים. שיהיו המנהלים מוכ שרים כמה שיהיו. הם לא יחזירו את הרע הזה למיפלגה!". לא נסבול פוסשים של קולונלים המוכנים להחזיק על הנאי מי שהו כבובה, אם יעשה כמיצות המצויים, התריעה ח"כ תמר אשל. מחוץ למיקרופונים נשמעו דברים חריי פים יותר. "אחרי שכל מיני דרעקים מתי כנסים", זעם אחד ממזכירי הסניפים, "צריך להראות להם מה כוחם. לא ראינו אותם באים לשקם את חורבות המיפלגה. על יעקב לוינסון, יור מועצת המנהלים של בנ"ה הפועלים, דיברו הכל כעל "הבנקאי", כאילו היה נצר למישפחת רוטשילד ש בנ"ה הפועלים הוא רכושו הפרטי. אבל המרצע יצא מן השק דווקא בדבריו

רכות העיתונים. ההצעה נדחתה על הסף בידי עוזריו של מועמד המערך, אשר בן-נתן. יש להניח כי היוזמה למסע ההתעוררות המפוכרק, כדי להציל את חלמיתו של שימעון פרס, נולדה בראשו של דויד פוגל, איש משרד הפירסום ע"ד. דובר מיפלגת העבודה, יוסי ביילין, קנה אותה מבלי ל דווח על כך לממונים עליו. אולם טענתו, כי קיבל את הנוסח הפלתי מדויק של דברי שרת על רבין מפי "פעיל מרכזי" במי-

לגת העבודה, מצביעה על כך שעוד אנשי שים הובאו בסוד פרשת היופיהם. השבוע הגדיר יצחק רבין את הפרשה כ"פרשת ווטרגייט במהדורה ישראלית. המחזקת את הדברים הכתובים ביומני על מילות התכ כיס הנקוטות בידי אנשים מסויימים ב מיפלגת העבודה". רבין תבע לחקור את פרשת ה מיכתבים המזויפים נגדו עד תומה, גלות "מי נתן את ההוראה?" להסיק את המס קנות ולהעניש את האחראים.